

Hur kan Facebook förstås utifrån demokratinormer?

En normativ utvärderingsanalys av Facebooks funktioner

Abstract

Facebook is a global phenomenon with only a few previous studies. This study has therefore with the help from Robert A. Dahl's five criteria for democracy studied if Facebook is violating the Swedish democratic standards. A sixth criteria has also been created for this purpose. Some of the previous studies about Facebook and technique based websites have been the main source for information. However, newspapers and Facebook's own website have also been helpful in the gathering of material. A combination of evaluation analysis and normative analysis have been used to study some of the different functions of Facebook, for example the filter phenomena and how Facebook is handling the personal information of their users.

The result was not clear since one of the criteria revealed that Facebook support the democratic standards while two other criteria showed that Facebook is violating the democratic standards. The three remaining criteria didn't show any clear result but was instead a mix of violation and support depending on the observer's perspective. The conclusion is that Facebook is violating the democratic standards.

Nyckelord: Facebook, demokratinormer, utvärderingsanalys, normativ analys

Antal ord: 7727

Innehållsförteckning

1. Inledning och problemformulering.....	4
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Material.....	5
1.3 Metod.....	7
1.3.1 Utvärderingsanalys	7
1.3.2 Normativ analys.....	9
1.4 Tidigare forskning	9
1.5 Teori.....	10
2. Hur Facebook arbetar med olika funktioner.....	13
2.1 Filterbubblor och EdgeRank.....	13
2.2 Vänner och platser	14
2.3 Om vi är anonyma eller inte	14
3. Analys av Facebook med hjälp av demokratikriterierna	16
3.1 Kriterium 1: Effektivt deltagande.....	16
3.2 Kriterium 2: Lika rösträtt i det slutgiltiga skedet.....	16
3.3 Kriterium 3: Upplyst förståelse	17
3.4 Kriterium 4: Kontroll över agendan	17
3.5 Kriterium 5: Varför lika möjligheter?.....	18
3.6 Kriterium 6: Personlig integritet.....	18
4. Slutreflektion och återkoppling	20
5. Referensförteckning.....	21

1. Inledning och problemformulering

Facebook är utan tvekan den plattform på internet som jag använder mest av de sociala medierna. I åtta år har jag publicerat statusar, lagt upp bilder och checkat in på olika platser där jag delat med mig av saker om mitt liv för andra Facebookanvändare. Jag har dessutom läst, gillat, delat och kommenterat andra användares information, händelser och statusar som de i sin tur har publicerat. Jag har även integrerat med företag, olika gilla-sidor och informationskanaler. Listan kan göras lång på olika former av Facebookaktivitet och troligtvis har de flesta som läser detta en liknande historik.

Det var när ett vänförslag av Facebooks funktion ”Personer du kanske känner” poppade upp som funderingarna kring hur Facebooks algoritmer arbetar och vilken information de faktiskt använder, både av det varje individ lägger upp, men också vilken annan information som de har tillgång till. Alla Facebookanvändare har accepterat Facebooks användaravtal för att få åtkomst och tillgång till deras plattform, men vad är det egentligen som varje användare har accepterat och vilka uppgifter har Facebook getts tillåtelse att använda om varje enskild individ? Detta är den bakomliggande orsaken till denna kandidatuppsats. Syftet är även att examinera inom området statsvetenskap, där denna uppsats fungerar som ett sista steg i examinationen. Med detta som bakgrund har frågeställningen som denna uppsats ämnar studera vuxit fram; ”Hur kan Facebook förstås utifrån demokratinormer?” som även är denna uppsats titel.

Arbetet är avgränsat till Facebook eftersom det är en av de stora sociala plattformarna. Facebook har även vuxit rekordsnabbt medan forskningen inom området inte har hunnit med vilket motiverar varför Facebook nu bör utvärderas. För att kunna få så bra förståelse som möjligt för vad de olika Facebookfunktionerna handlar om och Facebookanvändarnas roll i händelserna är det rekommenderbart att läsare av denna uppsatsen vid något tillfälle varit inloggad på ett Facebookkonto och därmed har en inblick i hur hemsidan ser ut och fungerar samt vet vad som menas med de olika funktionerna som finns, att exempelvis ”gilla” en status.

För att undvika missförstånd bör det även klargöras att denna uppsats inte har för avsikt att få Facebookanvändare att publicera mer eller mindre information på Facebook. Inte heller att utöka eller minska sitt användande utav tjänsten. Snarare ska uppsatsen förhoppningsvis öka läsarens förståelse för Facebook, både som företag och fenomen. Varje individ kan då utifrån den lärdomen själv reglera sitt användande utifrån vad som passar denne bäst. Karin Enström, vice ordförande i riksdagens utrikkesskott, har skrivit avsnittet ”Till försvar av frihet, demokrati och mänskliga rättigheter” i antologin ”Kan Sverige försvaras – mot vad?” (Enström, 2015). I avsnittet skriver hon precis det som uppsatsen ska försöka uppnå, nämligen följande;

”[E]n viktig nyckel är kunskap. Vi måste veta vad vi vill skydda [...]” (Enström, 2015. s. 113)

Uppsatsen kommer alltså att presentera hur Facebook använder information om dess användare och i vilket syfte. Vidare kommer även olika funktioner och algoritmer som Facebook använder sig av tas upp, samt kommer en analys att göras om hur detta står i kontrast till demokratiska normer med hjälp av en blandning utav normativ analys och utvärderingsanalys vilket presenteras i avsnitt 1.3.1 & 1.3.2.

Vid påbörjandet av en utvärdering så är ett vanligt misstag att direkt fokusera på datainsamlingen, hur den ska gå till och vad som ska samlas in. Istället är det viktigt att som utvärderare fundera till utan att fråga sig själv vad utvärderingen egentligen ska handla om och vad det är som man vill ta reda på, vad utvärderingen ska användas till och vem det är som ska använda den. Besvaras inte dessa frågorna så riskeras irrelevanta uppgifter samlas in och presenteras vilket i slutändan sänker arbetets kvalitet (Sandberg & Faugert, 2012, s. 125).

1.1 Bakgrund

Facebook räknas idag som en av de allra största plattformarna på internet med över en miljard användare som loggar in på plattformen minst en gång per dag. Facebooks prognoser beräknar att de kommer nå två miljarder användare under år 2017 (Popper & Erlick, 2017).

I Sverige använder över 60% av befolkningen Facebook, det vill säga cirka 6 miljoner människor (Rydefalk, u.d.). I en rapport från Stiftelsen för internetinfrastruktur (2014) går det att läsa om i vilka olika åldrar som svenskar använder sig av internet, det vill säga inom vilka plattformar de är aktiva samt hur de integrerar med sociala nätverk. I rapporten framkommer det att när svenska barn närmar sig tonåren börjar de i högre utsträckning än tidigare att använda sig av internet samt sociala nätverk. I rapporten framkommer det också att i övre tonåren och äldre blir fler svenskar aktiva med att posta, dela och engagera sig mer på sociala nätverk, inte minst på Facebook (Findahl, u.d.).

Eftersom unga människor är den dominerande gruppen på sociala medier är det kanske inte heller konstigt att de även är den grupp som påverkas mest av sociala mediers framfart. Facebook och Twitter stod år 2013 för 47% av all nyhetsförmedling som nådde unga människor. År 2015, endast två år senare, hade siffran ökat till 63%. En ökning av nyhetsförmedling via sociala nätverk återfinns hos alla åldersgrupper, men ökningen hos unga vuxna är i särklass störst (Barthel, Shearer, Gottfried, & Mitchell, 2015).

1.2 Material

Ett brett utbud av material har använts i denna uppsats. Metodvalet till denna uppsats vilar på Bo Sandbergs och Sven Faugert bok, ”Perspektiv på utvärdering” som steg för steg går igenom vad som karaktäriserar en utvärdering, hur den bör utföras och användas samt vilka resultat det kan tänkas leda till. Vidare har även Björn Badersten

och hans bok ”Normativ metod – Att studera det önskvärda” varit till stor hjälp. Baderstens bok har erbjudit en viktig förståelse för normativ analys och hur den kan och bör användas.

Tidigare forskning i form av olika rapporter och artiklar har varit till hjälp för att förklara hur Facebooks olika funktioner fungerar. Olle Bergendahl och Andreas Rehns uppsats om filtrering bland användarkonton på Facebook samt Fredrik Syrén och Fabian Schwarz uppsats som visade på filterbubblor i samband med politiska preferenser har agerat underlag för information om hur filtreringen fungerar. Ali Padyabs (m.fl.) rapport om Facebookanvändares attityder mot användning av deras personliga information har även den legat som underlag för hur Facebook använder personlig information i första och andra hand. Robert A. Dahl och hans bok *Democracy and its critics* har varit till stor inspiration samt tillhandahållit värden och kriterier på demokrati. Psykologen Raymond S. Nickersons teori om *Confirmation Bias* har använts i arbetet även om det skett på ett sparsamt vis.

Olika hemsidor och tidningar som är inriktade på teknik eller ekonomi såsom MarketingLand, CNet, Dagens Analys och The Next Web har även de bidragit till hur algoritmerna Facebook använder sig av fungerar. Även dagstidningar såsom norska Aftonposten, brittiska The Guardian, Journalism samt Dagens Nyheter har använts. Nationalencyklopedins uppslagsverk har också använts, även om det är mycket sparsamt. Det tillkommer även källor som tillhandahålls av svenska staten. Riksdagen har hänvisats till på grund av olika lagar som finns att läsa på deras hemsida. Datainspektionen har varit ett hjälpmedel vid analys av personlig integritet och vilka rättigheter medborgare har på internet.

Facebook har också agerat källa i denna uppsats. Facebook erbjuder på sin hemsida ett hjälpcenter som förklarar kortsiktigt hur många olika funktioner fungerar och hur de arbetar inom olika frågor. Även om hjälpcentret inte varit rikt på detaljerad information så har det ändå visat sig hjälpsamt på olika sätt.

De flesta av källorna som nämnts ovan kan delas in i två kategorier. Den första är oberoende forskning medan den andra är nyheter. Båda kategorierna gör att det går att dra relativt säkra slutsatser att informationen som inhämtats därifrån är empirisk korrekt då det behandlar erkänd forskning. Företag och tidningar har dessutom ett rykte om sig, och om de presenterar felaktiga eller icke trovärdiga uppgifter så faller snabbt förtroendet för deras företag. De övriga källorna är myndigheter, uppslagsverk och Facebook. De två förstnämnda är oberoende källor som inte visar tendenser på att inte vara objektiva. Dessutom har de endast använts för att kontrollera lagar och definitioner på begrepp vilket är svårt att vinkla för den som har syfte att göra detta. Även Facebook kan vi dra slutsatsen är en säker källa då företaget inte har så mycket att vinna på att vrida på sanningen när det kommer till ett hjälpmedel som ska underlätta för deras användare.

1.3 Metod

I denna uppsats kommer utvärderingsanalys användas för att analysera hur Facebook bryter mot demokratinormer. Eftersom utvärderingsanalys är en empirisk vetenskap blir det problematiskt att analysera normer utan en normativ analys. Uppsatsen kommer därför att innehålla en blandning av utvärderingsanalys och normativ analys där utvärderingsanalysen kommer att spela roll vid undersökningen av hur Facebook fungerar medan den normativa analysen kommer att se till hur demokratinormer bryts.

1.3.1 Utvärderingsanalys

En utvärdering kan karaktäriseras på många olika sätt, beroende på vad utredaren ämnar utreda för något. Ett generellt kännetecken för utvärdering är att den strävar efter att systematiskt värdera aktiviteten den studerar. Det vill säga att genom att studera och utvärdera en särskild aktivitet går det att värdera denne mot en eller flera olika kriterier (Sandberg & Faugert, 2012, s. 12). Detta är något som denna uppsats kommer att återkomma till senare i avsnitt 3 där demokratikriterierna ställs mot Facebooks olika funktioner. En vanlig definition på utvärdering, samma definition som kommer användas i denna uppsats, är;

”[E]n utvärdering avser en systematisk undersökning av en aktivitets värde och betydelse.” (Sandberg & Faugert, 2012, s. 11)

En utvärdering sker i regel alltid i fem steg. Genom att dela upp utvärderingen så underlättas utvärderingens fokus och det blir enklare att fastställa vad som är relevant för aktiviteten som ska undersökas samt vilka frågeställningar som bör bildas. Det blir också enklare för författaren att överblicka sitt arbete och försvara samt motivera de värderingskriterier som tillämpas (Sandberg & Faugert, 2012, s. 25f). Nedan kommer de fem stegen att presenteras och förklaras, och senare även tillämpas på utvärderingen om Facebook. Det första steget en utvärderingsanalys tar är ”varför”.

Att förklara varför en utvärdering ska genomföras är viktigt av två anledningar. Den första anledningen är för att veta vilket mål utvärderingen har. Genom att ha kunskap om vad utvärderingens mål är går det att kartlägga motiv som kan vara avgörande vid upplägget, men också tolkningen, av aktiviteten. Det finns en lång rad motiv som kan ligga bakom en utvärdering, några få exempel är att förklara och förstå ett problem, att följa upp och styra en verksamhet eller att bara få en ökad förståelse för aktivitetens värde. Den andra anledningen handlar om självkritik. Det är viktigt att utvärderaren kritiskt kan granska sin process och sitt arbete genom att ställa sig själv frågor om vad utvärderingen vill uppnå. På vems begäran sker utvärderingen, på vilka grunder sker den eller vem påverkas av den? Genom att fastställa självkritiska frågor går det att upptäcka dolda och relevanta motiv. Genom att arbeta kring frågor om ”varför” reduceras risken för intressekonflikter, samtidigt som utvärderingens mål blir tydligt

och risken för att utvärderingen är slöseri med tid och/eller energi minskar (Sandberg & Faugert, 2012, s. 27ff).

Steg två i utvärderingen är att kolla på ”vad”. Här ska det klargöras vad det är som ska utvärderas samt vilka kärnfrågor som utvärderaren vill besvara. Det är också upp till utvärderaren att utforma utvärderingsfrågor, det vill säga vilka frågor som ska ligga till grund för arbetet. Att veta *vad* som ska studeras förutsätter att utvärderaren i ett tidigt skede av sitt arbete tar del av tillgänglig litteratur och tidigare forskning för att utvärderingen ska kunna besvara de kärnfrågor som bör formuleras i ett så tidigt skede som möjligt. Kort sagt är syftet med steg två att säkerställa att utvärderingen leder till praktiska svar på de frågor som formuleras av utvärderaren (Sandberg & Faugert, 2012, s. 30ff).

Steg tre är ”vilka”. Detta steget syftar till att utreda vilka som är berörda av utvärderingen. Här utreds också vilka intressen de berörda har av utvärderingen och huruvida någon hänsyn måste tas till de involverade. Även vem som ska genomföra utvärderingen är relevant. Detta steg är särskilt viktigt vid en utvärdering av ett företag. Genom att studera ”vilka” kan utvärderaren undersöka vem på företaget som berörs av en utvärdering och om det ger positiva eller negativa konsekvenser. Utifrån detta kan utvärderaren ta beslut om hur väl denne vill involvera de berörda personerna i utvärderingen genom att till exempel låta dem ingå i referensgrupper, komma med synpunkter eller medverka vid olika former av datainsamlande. Vem som ska utföra utvärderingen kan då ses till om en extern utvärderare som är ”oberoende” ska utföra den, eller om utvärderingen ska utföras av en intern utvärderare som redan är insatt i hur företaget fungerar. De olika alternativen i steg tre ger olika resultat och får blandade konsekvenser för utvärderingens legitimitet och trovärdighet. I en lyckad utvärdering har utvärderaren bidragit till att kunskapsnivån ökat och de berörda kan utnyttja utvärderingen till att förändra, förbättra eller utveckla aktiviteten som utvärderats (Sandberg & Faugert, 2012, s. 35ff).

Det fjärde steget är ”hur”. Det fjärde steget syftar till hur data ska samlas in. Här tar utvärderaren beslut om vilka typer av data som behövs, hur insamlingsmetoden ska gå till samt val av vilken analysmetod som är bäst lämpad för utvärderingen. Som tidigare nämnt utgår utvärderingsanalysen från ett empiriskt perspektiv och därför brukar analysmetoden vara kvalitativ eller kvantitativ. Denna uppsats har dock normativa inslag vilket gör att det är den normativa metoden som blir analysmetod i utvärderingen (Sandberg & Faugert, 2012, s. 40ff).

Det femte och sista steget är ”resultat”. I sista steget ska resultatet tolkas och värderas, det vill säga att slutsatser ska dras av det som utvärderingen kommit fram till. Vidare ska även den kunskap som har uppnåtts tas till vara på och spridas vidare till de som är berörda. Om resultatet från utvärderingen innebär att förändringar ska uppstå så är det även här som utvärderaren ser till vilka resurser som krävs för att så ska ske och argumenterar för huruvida dessa förändringar är försvarbara, både på mikro- och makronivå. Spridningen av information sker oftast genom rapporter (Sandberg & Faugert, 2012, s. 46f). Liksom rapporter kommer denna uppsats att publiceras och förhoppningsvis spridas, förutsatt att den är godkänd och når upp till kravet på kumulativitet.

1.3.2 Normativ analys

Inom universitetsvärlden sker valet av analysmetod för utvärderingar oftast utan någon närmre motivering (Sandberg & Faugert, 2012, s. 42). Så är dock inte fallet med denna uppsats. Sandberg och Faugert skriver att val av metod bör ske utifrån vilken metod som är bäst lämpad. Utvärderare bör alltså lämna sina personliga preferenser till analysmetoder och istället använda sig utav den analysmetod som är bäst lämpad för arbetet (Ibid.). Det är med detta argument som normativ analys har valts ut för uppsatsen. Även om utvärderingsanalys utgår från kvalitativa eller kvantitativa, eller en blandning av båda, analyser så är det den normativa analysen som är bäst lämpad för att studera aktiviteten i fråga.

I inledningen av sin bok ”Normativ Metod – att studera det önskvärda” (2006) skriver statsvetaren Björn Badersten att normativ analys, och normativa frågor, handlar om rättfärdigande. Genom att skapa värden för gott och ont, rätt och orätt, eller bra och dåligt så kan den som använder sig av normativ analys argumentera för en viss sak, och på så sätt rättfärdiga denna ståndpunkt. Kort sagt kan vi alltså förklara normativ analys med att det handlar om hur något *bör* vara (Badersten, 2006, s. 7). Vid normativa frågor går det alltså inte att kolla på ett facit och ge ”rätt” svar. Tvärtom så är svaren olika beroende på vem som utför analysen. Normativa frågor utgår som sagt från värden, och det är människors värderingar som avgör vad de olika värdena står för (Badersten, 2006, s. 35). Under rubrik 1.5 kommer kriterier som ska agera värden för denna uppsats att presenteras. Dessa värdena behöver alltså inte ha samma betydelse för varje enskild läsare, därför kommer värdena att beskrivas och förklaras för att undvika missförstånd vad begreppen står för.

Denna uppsats kommer att studera om och i sådana fall hur, Facebook bryter mot demokratinormer genom att skapa demokrativärden och ställa dem mot Facebooks funktioner. Däremot kommer denna uppsats inte att handla om huruvida det Facebook gör är rätt eller fel, eller vad det finns för bra och dåligt med Facebook. Detta betyder dock inte att Facebook borde eller inte borde bryta mot demokratinormer. Om detta är försvarbart är upp till betraktaren att avgöra.

1.4 Tidigare forskning

Även om Facebook är en del av många människors liv och företaget tar plats i diverse tidningar så har det bedrivits relativt lite forskning om Facebook, i kontrast till hur stort företaget är. Dock så har det bedrivits forskning, även om det inte är mycket. Den mesta forskningen handlar om hur Facebook på olika sätt interagerar med företag, något som Hodis, Sriramachandramurthy och Sashittal tar upp i sin artikel i *Journal of Marketing Management* (2015). Det finns även diverse universitetsarbeten som behandlar Facebook. Bergendahl och Rehn har skrivit en uppsats om hur politisk filtrering existerar på Facebook, något som även Syrén och Schwarz har forskat kring. Ämnen om Facebook skiljer alla sig och denna uppsats ämnar inte ta upp dem alla utan endast

visa på att viss forskning faktiskt har bedrivits. Dock har ingen av forskningen studerat en direkt koppling mellan Facebook och demokrati genom att använda kriterier för demokrati, därför kommer detta arbete inte ha någon grund att luta sig mot utan kommer istället ha möjlighet att vara underlag för vidare forskning.

1.5 Teori

För att utreda på vilka sätt Facebook bryter mot demokratinormer, måste demokratibegreppet klargöras. Vad är egentligen demokrati, och vilka komponenter kan demokrati sägas vara byggd på? Vad är det egentligen demokrati behöver för att överleva? Begreppet demokrati kommer från grekiskans *demos* och *kratos*, som betyder folket samt styre. Demokrati är alltså synonymt till folkstyre. Det kan dock upplevas otydligt vad folkstyre egentligen innebär, och innebörden är subjektiv och skiljer sig från person till person. I denna uppsats har Robert A. Dahls teori agerat som underlag. I sin bok *Democracy and its critics* listar han fem kriterier som han anser måste vara uppfyllda för att en stat ska kunna kallas för demokratisk (Dahl, 1989, s. 106ff). Dahl argumenterar för att utan dessa fem kriterierna så har inte folket den verkliga makten, och det är därför som denna uppsats har valt att använda dessa fem kriterierna som värden för demokrati. Utöver Dahls fem kriterier har även ett sjätte värde skapats vilket går att läsa längre ned i detta avsnitt.

Det första kriteriet Dahl diskuterar är *effektivt deltagande*. Dahl menade på att alla medborgare måste ha samma möjlighet till att delta i den demokratiska processen, oavsett vilken ståndpunkt och åsikt de har. Om inte varje medborgare får samma möjlighet till att delta så existerar inte ett folkstyre på lika villkor och demokratin är därför inte giltig (Dahl, 1989, s. 109).

Dahls andra kriterium är *lika rösträtt i det slutgiltiga skedet*. Detta motiverade han som att det finns olika sätt att rösta, olika sätt att lägga fram åsikter på och olika sätt att forma sin retorik för att skapa diskussioner och åsikter. Här har människor olika förutsättningar och färdigheter för att driva fram sin vilja. I slutändan, menade Dahl, så har alla människor en röst som de kan lägga på vilken åsikt eller vilket val de vill. Denna rösten är lika mycket värd för varje individ, oavsett hur mycket eller liten erfarenhet, skicklighet och popularitet en individ har (Dahl, 1989, s. 109ff).

Det tredje kriteriet Dahl diskuterade är *upplyst förståelse*. Dahl argumenterade för att ingen människas åsikt är mer värd än någon annans, och att inga människor bör ha bättre förutsättningar än andra till att styra eller ha en mer värdefull röst. Problemet i moderna demokratier, menade Dahl, är att folket inte är tillräckligt upplysta eller pålästa om olika ämnen. Folk gör misstag utifrån vad de tror är rätt, och ångrar beslut som de inte skulle ha tagit om de varit mer upplysta inom särskilda ämnen. Alla människor ska ha samma möjlighet att få tillgång till information. Dahl formulerade det tredje kriteriet något diffust, men menade att varje individ bör ha samma möjligheter till att upptäcka och testa valet för att avgöra vad som passar bäst i medborgarnas intresse (Dahl, 1989, s. 111f).

Dahls fjärde kriterium är *kontroll över agendan*. Kort formulerat innebär det fjärde kriteriet att det inte spelar någon roll vad folket beslutar i en viss omröstning, om de inte själva får välja vad röstningarna ska handla om. Dahl formulerade sig som att demos, alltså folket, måste ha exklusiva möjligheter att bestämma var olika ämnen ska bli placerad på agendan. Dock ska det röra ämnen som härrör till den demokratiska processen (Dahl, 1989, s. 112ff).

Det femte och sista kriteriet som måste vara uppnått för att en demokrati ska vara fullbordad är *varför lika möjligheter?*. I detta avsnittet diskuterar Dahl individernas personliga resurser samt deras skyldigheter. Om personerna A och B lever i ett samhälle som lever upp till kraven på de fyra kriterierna som nämnts tidigare, men person A är rik och person B fattig, så kan det inte råda lika möjligheter mellan personerna. Även om deras röster är lika mycket värda, så kommer person A alltid ha fördel med att ha bättre tillgång till pengar, och därmed även information, publicitet, organisationer, tid och andra politiska resurser än vad B har. Dahl argumenterade vidare att eftersom demokrati erbjuder folket möjligheter, så finns det även skyldigheter. Om demokrati är efterlängtat och försvarbart, då måste folket arbeta för att behålla det. Varje individ, menade Dahl, har en moralisk skyldighet att delta, rösta, vara påläst och vara med och forma den politiska agendan. Först då är demokratin komplett (Dahl, 1989, s. 114f).

Dahl var väldigt självkritisk till sin egen teori, eftersom han ansåg det fanns en del problem förknippade med den. Precis som alla andra teorier har den sina nackdelar och Dahl nämner några av dessa i sin bok *Democracy and its critics* (Dahl, 1989, s. 115ff). Bland annat nämner Dahl att det borde finnas fler kriterier för demokrati, att det är problematiskt att barn inte har samma möjlighet till att delta eller påverka i samhället som vuxna medborgare har och att varje demokratisk stat är uppbyggd med unika lagar och styrelseskick som påverkar folkets möjligheter till deltagande.

Dahls demokratiteori gavs ut 1989 och även om demokratin kan te sig snarlik och oförändrad på 28 år så har samhället utvecklats mycket. Dahl nämnde att det borde finnas fler kriterier för demokrati och som ett komplement till Dahls teori har ett sjätte kriterium formulerats som en del av detta arbete. Det sjätte kriteriet som är nödvändigt för att en demokrati ska vara funktionell och giltig är *personlig integritet*.

Vid formulering av ett kriterium är det viktigt att innebörden i begreppet är tydligt och precist. Badersten uttryckte att det är viktigt att någon form av legitimitet ligger bakom rättfärdigandet av ett särskilt begrepp eller uttryck (Badersten, 2006, s. 154). Det vill säga, att om någon formulerar en värdering, ett rättfärdigande eller ett demokratikriterium, så måste det finnas ett stöd bakom uttalandet som ger användaren legitimitet. För att det sjätte kriteriet ska uppfylla det syftet det skapats för måste denna uppsats formulera en definition som de flesta människor kan enas om och acceptera.

I Personuppgiftslagen (1998:204) har Sveriges riksdag fastslagit i paragraf §1;

”Syftet med denna lag är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.” (SFS 1998:204)

I den svenska lagstiftningen ingår alltså personuppgifter i den personliga integriteten. Vad som räknas till personuppgifter kan verka diffust, men definieras i samma lag, genom paragraf §3, som att all form av information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk levande person. Det är alltså förbjudet för företag och privatpersoner att använda sig utav och sprida personuppgifter som kan kopplas till en särskild person. Nationalencyklopedin formulerar integritet som det personliga område varje individ har och som är ett skydd mot intrång (Nationalencyklopedin, u.d.).

Den personliga integriteten är alltså viktig för varje individ. Anledningen till att personlig integritet har valts ut som ett självständigt demokratikriterium är för att samhället övergått till en period då informationsflödet är ständigt. De flesta individerna är ständigt uppkopplade och för att skydda de personliga uppgifterna så behövs ett integritetsskydd.

2. Hur Facebook arbetar med olika funktioner

I detta avsnittet kommer några olika funktioner som Facebook använder sig av att presenteras. Funktionerna kommer att presenteras, samt följas av en förklaring av hur de fungerar i praktiken. Vidare analyseras de olika funktionerna under rubrik 3.1 – 3.6 utifrån demokrativärdena som skapades tidigare i uppsatsen.

2.1 Filterbubblor och EdgeRank

Den första funktionen som kommer att beskrivas är filterbubblan. Tidigare har Facebook använt sig av en algoritm som kallades EdgeRank. Denna algoritm sorterade alla inlägg, bilder och länkar som postas på Facebook utifrån tid, antalet användare som interagerat med inlägget samt vilken samhörighet och gemensamma intressen som finns mellan användaren som laddat upp något och användaren som tar del av innehållet. På så sätt rankades allting som laddades upp på Facebook utifrån en ekvation som sedan avgjorde vilka användare som inlägget skulle prioriteras för (Bergendahl & Rehn, 2012).

Idag använder Facebook en mycket mer avancerad algoritm än EdgeRank. Denna algoritm räknar nu in hundratusentals olika faktorer för att avgöra vad som ska dyka upp i varje användares flöde. Algoritm räknar alltså ut hur nära vän en användare är med olika personer genom att se på hur ofta den chattar med en viss människa och vilka typer av sidor, bilder, videor och statusar de båda gillar, kommenterar och delar. Vad som är särskilt nytt med den algoritm som Facebook använder idag, som inte EdgeRank beräknade, är att det inte måste vara interaktion mellan användare. Varje rörelse på Facebook registreras, det vill säga att även om en användare surfar in på en annan användares profil utan att på något sätt interagera med personen i fråga så registreras detta ändå för algoritm och båda personernas flöde kan komma att påverkas av händelsen. Algoritm har även med användarnas internethastighet samt vilken typ av enhet denne är inloggad på och anpassar nyhetsflödet därefter (McGee, 2013).

Trots att det som tidigare nämnt inte finns särskilt mycket forskning kring Facebook så har det i tidigare uppsatser konstaterats att en så kallad filterbubbla existerar. Syrén och Schwarz har i sitt arbete märkt att politisk filtrering var problematiskt i samband med det amerikanska presidentvalet. Politiskt engagerade och intresserade användare fick ta del av mer politisk information än användare som visade tendenser på lägre politiskt engagemang och intresse. De konstaterade även att det är svårt att avgöra exakt hur Facebook nyhetsflöde fungerar eftersom algoritmer tillhör äganderätten och därför är svåra att kritisera samt argumentera för och emot om inte företaget i fråga, i detta fall Facebook, inte har något intresse att offentliggöra informationen (Syrén & Schwarz, 2017).

Även Bergendahl och Rehn kunde konstatera och bevisa att politisk filtrering sker. Genom att skapa fiktiva användare på Facebook, och sedan designa olika intressen för dessa fiktiva användare, eller personas som de väljer att kalla det, kunde de visa på att

användare med tydliga vänster- eller högerinriktade åsikter i högre utsträckning presenterades artiklar, information och statusar med samma ideologiska inriktning som de själva innehade, från användare som delade deras ideologiska ståndpunkter.

2.2 Vänner och platser

Facebook har en funktion som de döpt till ”Personer som du kanske känner?”. I hjälpcentret som Facebook tillhandahåller går det att läsa att Facebook aktivt arbetar att med hjälp av de uppgifter användare laddar upp, till exempel information om arbetsplats, uppgifter om utbildning och gemensamma vänner, försöka para ihop personer som deras algoritmer räknat ut känner varandra. Facebook utgår även från maillistan som finns i e-postkontot som är kopplat till registreringen av en användares Facebookkonto. Genom att utgå från maillistan går det att identifiera andra användare och på så sätt rekommendera dessa användare att bli vänner på Facebook med varandra (Facebooks Hjälpcenter, u.d.).

CNet, ett företag som skriver om teknologi i olika former, har i en artikel även visat att Facebook spårar användarnas geografiska position. Påståendet utgår från ett uttalande från en talesperson på Facebook som menar på att användares position vid en viss tidpunkt är en av faktorerna som påverkar vem som dyker upp på Personer som du kanske känner?- listan. I praktiken innebär det att Facebook har koll på var du befinner dig, vid vilken tidpunkt, och kan därför matcha dig med personer du går förbi på stan eller som befinner sig i närheten av din arbetsplats (Cipriani, 2016). Samma funktion har uppmärksammats i den norska tidningen Aftonposten. Genom att kartlägga var politiker befann sig när de laddade upp bilder på Instagram, som i sin tur ägs av Facebook (Dagens Nyheter, 2012), kunde både privatpersoner och företag lokalisera var politikerna ofta befann sig och vid vilka tidpunkter (Furuly, 2014).

2.3 Om vi är anonyma eller inte

Facebooks annonser är i de flesta fall personligt anpassade efter användaren för att passa dennes intressen eller begär. 2015 inledde Facebook ett samarbete med Google kring användardata där Facebook delar med sig av appinformation om dess användare i utbyte mot direktlänknings av användares profiler vid Google-sökningar av deras namn (Podniesinski, 2015).

Facebook har också samarbeten med olika företag som är kopplade till när användare exempelvis genomför köp av produkter på internet eller registrering på olika hemsidor. Företagen lägger sedan ut information om bland annat köparens e-postadress på offentliga kundlistor. Dessa listorna kör Facebook sedan och jämför med sina användares e-postadresser för att kunna anpassa och erbjuda mer personlig reklam (Facebooks Hjälpcenter, u.d.). Att sälja information på detta sättet är inget nytt fenomen då företag tidigare sålt ut telefonnummer till telemarketingföretag för att på detta sätt

kunna erbjuda personliga produkter. Ett exempel på sådana företag är Bisnis som säljer telefonlistor över både privatpersoner och företag till telemarketingföretag (Bisnis, u.d.).

Vad som är nytt i detta fenomenet är vad Facebook själva har döpt till Facebook-pixeln. Facebook-pixeln är ett hjälpmedel som Facebook erbjuder till företag för att hjälpa företag att mäta kundbasen samt deras upplevelse. Pixeln mäter mellan vilka produkter som besökarna kollar på, vilka besökarna är samt vilka produkter de surfar vidare till (Facebooks Hjälpcenter, u.d.). På så sätt kan företagen anpassa sina annonser samt uppbyggnaden av sina hemsidor för att bli smidigare för kunderna. Det är med hjälp av denna informationen som Facebook sedan kan annonsera i till exempel nyhetsflödet, där användarna blir erbjudna produkter som de tidigare har kollat på via andra hemsidor.

I ett försök att öka sitt politiska inflytande har Facebook anställt före detta politiskt engagerade personer som ska bistå politiker inför valet i Storbritannien och ge dem ökad förståelse för Facebook och dess funktioner. Syftet med detta är att politiker specifikt ska kunna kontakta och kampanja för specifika grupper. En politiker som vill göra det lättare för fiskare eller som vill kämpa för att en fabrik inte ska läggas ned kan då skapa direkt kontakt med arbetarna och argumentera för att fabriken ska stå kvar i utbyte mot politiska röster. De politiska partierna i Storbritannien har stora listor över e-postadresser, telefonnummer och Facebookkonton som de kan använda för att kontakta miljontals briter och påverka deras röster genom att anpassa och personliggöra sina argument och vallöften efter varje enskild individ. Konceptet handlar inte om att individerna svarar eller håller med, utan att de politiska partierna, med hjälp av Facebook, kan spåra varje individ och samla information om denne. Genom att klicka på en viss länk på Facebook så har individen visat ett särskilt intresse. Med hjälp av sådan information går det sedan att spåra vem som tycker vad och partier och politiker kan anpassa sina kampanjer därefter (Booth, 2017).

De flesta Facebookanvändarna är medvetna om att till exempel deras namn eller profilbild kan spridas av andra. Detta är information som användare skriver in när de skapar en profil och är alltså lättillgängligt för andra. Däremot finns det information som användare delar som de inte gör med flit, eller ens är medvetna om. Facebook har smarta funktioner som läser av och drar slutsatser. Till exempel genom att skriva en viss sak går det att dra slutsatsen att en specifik användare tillhör en viss religion eller ideologi (Padyab, Päivärinta, Bergvall-Kåreborn, & Ståhlbröst, 2016). Facebook har även spenderat mer än 10 månader för att skapa ett program som analyserar bilder. Programmet kan avgöra vad personer på en viss bild har för ansiktsuttryck, var de befinner sig, vad för typ av evenemang det är och vad för fysiska objekt som finns i bilden (Ghoshal, 2017).

3. Analys av Facebook med hjälp av demokratikriterierna

I detta avsnittet kommer demokratikriterierna, eller demokrativärdena som de också kan kallas, att ställa mot Facebooks funktioner. Uppbyggnaden av avsnittet ser ut som så att kriterierna kommer presenteras var för sig, och sedan kommer de appliceras på Facebook för att avgöra om Facebook främjar eller bryter mot de demokratinormer som finns. Varje kriterium presenteras av en egen underrubrik så att läsaren lättare kan hoppa mellan de olika avsnitten som denne finner intressanta eller användbara. Läsare kommer dock troligtvis snabbt att inse att det är svårt att dela upp ämnet i delar och avhandla dessa var för sig utan även om de är uppdelade i mindre rubriker så är ämnena gränsöverskridande och kan därför kännas upprepande eller snarlika.

3.1 Kriterium 1: Effektivt deltagande

Det första kriteriet handlade om att varje individ ska ha samma möjlighet till att delta i den demokratiska processen. På detta kriteriet bryter Facebook mot demokratinormerna. En av restriktionerna som finns på Facebook handlar om åldersgräns då användare måste vara minst 13 år för att få skapa ett konto (Facebooks Hjälpcenter, u.d.) vilket kan ses som en ganska mild och legitim restriktion. En andra restriktion, som är mer allvarlig än den första, går att koppla till filterbubblan som existerar på Facebook. Om det ur ett hypotetiskt perspektiv finns en politisk minoritetsgrupp med avvikande åsikter på Facebook så finns risken att deras åsikter och värderingar sällas bort i den politiska debatten som kan utspela sig på plattformen. Att de sällas bort beror då på att dessa användares åsikter inte överensstämmer med majoriteten av Facebookanvändarna och därför läses, gillas och delas inte dessa inläggen vilket gör att de i slutändan inte kommer nå ut till någon användare utanför minoritetsgruppen.

Detta blir då oförenligt med det första kriteriet då användare med mer allmänt accepterade åsikter får större svängrum i nyhetsflödet av det enkla skälet att fler människor stödjer deras åsikt.

3.2 Kriterium 2: Lika rösträtt i det slutgiltiga skedet

På kriteriet om lika rösträtt i det slutgiltiga skedet går det att påstå att Facebook främjar de demokratiska normerna. Kriteriet kan missförstås som att det endast är röster i till exempel riksdagsval eller europaparlamentval som menas, men kriteriet har en större innebörd än så. Huvudpoängen är snarare att ingens åsikt på något vis lyfts fram mer än någon annans, beroende på vem personen är. Det finns ingen funktion, åtminstone inte allmänt känd, på Facebook som gör att vissa personers inlägg prioriteras över andras, bara för att det är en särskild person som har skrivit det, om inte användare själva har ställt in detta genom att ”följa” personen i fråga. Skillnaden på detta, och vad som nämndes i avsnitt 3.1 där det argumenterades för att vissa personers inlägg lyfts fram

mer än andras, är att avsnittet fokuserar mer på individen, medan det tidigare avsnittet fokuserar på individens åsikt. En individ kan välja att skriva hundra inlägg, eller inga alls, men kan inte välja vilka personer den vill att inlägget ska nå. Skillnaden mellan detta och det förra avsnittet är också att även om filtrering existerar, så går det fortfarande att söka på inlägg som är avvikande från filtreringen vilket gör att alla individer kan göra sig hörda i det slutgiltiga skedet.

3.3 Kriterium 3: Upplyst förståelse

Kriterium 3 är svårt att avgöra då Dahl själv var osäker på sin formulering och därför gav en diffus motivering bakom kriteriet. Å ena sidan går det att argumentera för att Facebook bryter mot demokratinormerna enligt det tredje kriteriet då användare inte har samma tillgång till information på grund av filtreringen. Genom att ha en särskild ideologisk åsikt och därmed gilla samt dela inlägg och kommentarer med liknande åsikter, blir nyhetsflödet mer ensidigt och användare tenderar därför att få en ensidig version av till exempel en historia eller ett riksdagsbeslut. Här blir det alltså lätt för användare att stödja en viss åsikt eller ståndpunkt, utan att ha egentligen ha en heltydlig bild av vad det handlar om eller vilka orsaker som ligger bakom. Detta förankras även i den amerikanska psykologen Raymond S. Nickersons teori *Confirmation Bias* som handlar om att individer är mer benägna att söka efter bevis och stöd för att legitimera och bekräfta sina egna åsikter, vilket blir enklare på grund av filterbubblan, istället för att forma åsikterna efter de bevis och stöd som finns (Nickerson, 1998).

Å andra sidan går det att argumentera för att Facebook snarare främjar demokratinormerna enligt det tredje kriteriet. Alla människor har tillgång till samma information, i den utsträckning som användare har inställningar som gör det möjligt för flödet. Ur detta perspektivet går det att argumentera för att det inte är Facebooks uppgift att presentera nyanserade och varierande åsikter av varje fråga, utan det är upp till användaren att själv söka efter information och röra sig utom filterbubblan genom att variera sina nyhetskanaler och interagera med olika sidor av samma fråga. Facebook är ett forum där det går att diskutera politiska frågor, men det är upp till individen att aktivt söka efter olika nyanser av samma fråga för att få en helgripande bild av vad som egentligen är sant och falskt.

3.4 Kriterium 4: Kontroll över agendan

Facebook har inte på något vis kontroll över agendan på Facebook. Det är upp till varje användare vad de vill skriva om, vad för bilder eller videos de vill ladda upp eller vad som ska diskuteras i varje inlägg. Det finns inga aktiva eller medvetna begränsningar från Facebooks sida till att tysta ned vissa ämnen och lyfta fram andra utan det är upp till individerna att påverka vilka ämnen som ska diskuteras. Därför går det att dra slutsatsen att Facebook inte på något vis bryter mot demokratinormerna då allting är tillåtet att skriva om, även om det finns små begränsningar i Facebooks användarregler

som kan tolkas som en begränsning av vad som får existera på agendan. Det är till exempel inte tillåtet att ladda upp pornografi, naket eller sexualiserat innehåll (Facebooks Hjälpcenter, u.d.). Däremot är det enligt svensk lagstiftning inte heller tillåtet att visa pornografiska bilder ute på stan (SFS 1962:700) och därför bör användare inte räkna med att ha den friheten på ett socialt nätverk om de inte har det ute i samhället.

3.5 Kriterium 5: Varför lika möjligheter?

Kriterium fem utgick från två olika punkter. Den första handlade om att alla personers röster har samma värde, men att deras förutsättningar är olika och utifrån vilken tillgång de har till exempelvis pengar eller information. På samma sätt har folk inte samma tillgång till Facebook. Vissa människor har möjlighet att spendera mer tid, andra har möjlighet att vara uppkopplade i högre utsträckning eftersom de äger smartphones och datorer medan andra kanske har en större kompiskrets på Facebook och därför kan ta del av ett bättre, eller sämre, urval av information och händelser. Däremot går det inte att belasta Facebook för detta. De erbjuder en kostnadsfri plattform och har ingen möjlighet att påverka användarnas möjlighet till att vara aktiva i nätverket. Det går därför inte att argumentera för att Facebook bryter mot demokratinormerna enligt det femte kriteriet, utan snarare tvärtom, erbjuder Facebook bland annat vänförslag och att få inlägg som har nått mest interaktioner vilket gör det möjligt för användare som inte har samma möjlighet att engagera sig på Facebook eller har en stor vänskapskrets att ändå hålla sig uppdaterade.

Den andra punkten som ingick i det femte kriteriet handlar om vilka skyldigheter individer har kontra demokrati. Med Dahls argument är det alltså upp till individen att själv söka efter nyanserad information och att läsa på i den utsträckning att alla användare känner till båda sidorna av samma sak. Användare har även en moralisk skyldighet att aktivt kommentera och diskutera olika frågor på Facebook och göra sin röst hörda. Facebooks uppgift här är att kunna erbjuda ett forum som är öppet för diskussion och inte censurera eller ta bort inlägg utan att ha goda argument för dessa beslut, såsom exempelvis regelbrott. Kriterium fem är alltså inget kriterium som Facebook bryter mot. Det går att argumentera för att kända personer har bättre förutsättningar än andra användare genom att skapa en sida för fans och därmed göra sin röst hörd. Här är det då användarna som har gett kändisen i fråga bättre förutsättningar genom att följa sidan och därför är det inte Facebooks ansvar att erbjuda andra användare samma status.

3.6 Kriterium 6: Personlig integritet

Kriterium sex avviker från de andra kriterierna eftersom det inte ingick i Dahls demokratiteori utan är skapat enbart för denna uppsatsen och därför inte är formulerat på samma sätt eller lika starkt förankrat med argument och exempel som Dahls kriterier

är. Personlig integritet definierades i den avslutande delen av rubrik 1.5 och definitionen i denna uppsats utgår från samma definition som svensk lagstiftning utgår från. Som tidigare nämnts i denna uppsats lokaliserar Facebook deras användares geografiska position. Det går då att argumentera för att Facebook bryter mot demokratinormerna utifrån det sjätte kriteriet eftersom det går att identifiera en fysisk levande person med hjälp av den geografiska positionen. Om lokaliseringen exempelvis skulle vara på ett torg, och endast en person befinner sig på torget vid det tillfället så riskerar denna person att förlora sin anonymitet och blir alltså utsatt för en integritetskränkning. Situationen blir dock en gråzon eftersom det förutsätter att den geografiska positionen är exakt, och att det inte går att missta individen för någon annan.

Även hur Facebook använder sig av användares uppgifter är en gråzon i diskussionen om hur Facebook bryter mot demokratinormer. Att webbutiker och Facebook utbyter uppgifter om användare är som tidigare nämnt i 2.3 ingen ny information eftersom det skett i många år på andra sätt. Det är dock argumenterbart om det bör vara tillåtet för dem att göra så då telefonnummer och e-postadresser kan användas för att direkt eller indirekt hänföra till en fysisk levande person. Telefonnummer och e-postadresser räknas således till personuppgifter och får inte spridas utan från den de härrörs godkännande. Enligt Datainspektionen får företag enbart använda personuppgifter till att sälja saker och få betalt av kunderna (Datainspektionen, u.d.). Facebook-pixeln, som använder våra personuppgifter för att kalkylera vilken målgrupp användaren tillhör och sedan lyfta fram produkter som är mest intressanta för målgruppen, bryter alltså mot demokratinormerna. Samtidigt går det att argumentera för att telefonnummer och e-postadresser är offentliga handlingar liksom en persons namn och därför inte alls går under personuppgiftslagen vilket gör att pixeln inte bryter mot demokratinormerna, således blir diskussionen en gråzon.

De andra funktionerna som nämns i 2.3 är även brott mot demokratinormerna. En funktion som kan läsa av och tolka bilder och skicka vidare denna informationen bryter mot demokratinormerna eftersom bilder skyddas enligt personuppgiftslagen (Ibid.). Huruvida politiker ska kunna skraddarsy information och nyheter de i sin tur vill förmedla till sina väljare är diskutabelt ifall det bryter mot demokratinormerna eller snarare är ett moraliskt brott. Eftersom utgångspunkten är att Facebook använder den information deras användare lägger upp på plattformen så är det inte ett brott mot demokratinormerna, men riskerar att bli en verklig version av filterbubblan då väljarna får mer ensidig information än vad de tidigare fått. Ur det perspektivet blir demokratinormerna kränkta men ansvaret ligger i detta fallet på politikerna snarare än Facebook som enbart erbjuder ett hjälpmedel och inte tar det slutgiltiga beslutet.

4. Slutreflektion och återkoppling

Denna uppsats går nu in i den slutgiltiga fasen. Till skillnad från vad vissa läsare kanske antagit kommer inga förslag att presenteras för hur Facebookanvändare bör förhålla sig till plattformen av den enkla anledningen att denna uppsats inte har det syftet. Det är upp till varje individ att själv känna efter vad som passar denne bäst och reglera sitt användande därefter. Vad som kan vara värt att förtydliga är att Facebook troligtvis inte hade använt sig av sina olika funktioner eller tjänster om de varit olagliga. Inte heller har de monopol på tjänsten de tillhandahåller och användare kan därför använda andra, liknande plattformar.

För att återkoppla till metodvalet, det vill säga utvärderingsanalys och den normativa analysen, så har denna uppsats försökt balansera mellan det empiriska analys sättet och det normativa så mycket som möjligt. I avsnitt 1.3.1 presenterades fem beståndsdelar som ingår i en utvärderingsanalys, nämligen varför, vad, vilka, hur och resultat. Varför arbetet skrevs nämndes i 1.1. Det finns relativt lite forskning om Facebook som funktion och en utvärdering var behövlig för att få större förståelse för hur det fungerar. Vad som låg till grund för utvärdering var de olika funktionerna som förklaras mer ingående i avsnitt 2 och dess underrubriker. Vilka som påverkas av utvärderingen är alla de användare som använder plattformen och som med hjälp av denna uppsats kan utvärdera och resonera kring sin egen användning av plattformen. Även Facebook som företag kan påverkas även om det inte är särskilt troligt. Hur datainsamlingen gått till är främst genom olika sökmotorer. Främst har LUBsearch och Google använts, men fysisk litteratur har också spelat en roll i informationsinsamlingen vilket går att läsa om i avsnitt 1.2.

Den femte beståndsdelan, resultat, presenteras i detta stycket. Resultatdelen innebar att utvärderaren skulle motivera vad resultatet av utvärderingen blev och vilka slutsatser som kan dras från detta. Den som läst hela avsnitt 3. är medveten om att det inte alltid är så tydligt hur saker och ting står till och att utvärderaren i vissa fall måste dra slutsatser utifrån de antaganden som finns till godo. Hypotesen som låg till grund för arbetet var att Facebook bryter mot demokratinormer på flera olika kriterier. Så visade sig bara delvis vara fallet. Vid utvärdering av kriterierna ett och sex var det tydligt att Facebook inte gynnade demokratinormerna utan var ett direkt övertramp och därför inte är förenligt med demokrati. Vid kriterium två visade det sig vara tvärtom. Här visade istället Facebook tendenser på att främja demokratinormer. De andra kriterierna var gråzoner där resultatet var subjektivt och berodde på vilket synsätt betraktaren intar. Det slutgiltiga resultatet är alltså att Facebook bryter mot vissa demokratinormer, medan det främjar andra. Dock så skrev Dahl, vilket nämndes i inledningen av avsnitt 1.5, att alla demokratikriterierna måste uppfyllas för att en demokrati ska vara fullständig och godkänd, vilket den i detta fallet inte är. Alltså går det att dra slutsatsen att Facebook och demokrati inte kan fungera i symbios, utifrån Dahls demokratikriterier samt det sjätte tillägget.

Referensförteckning

- Badersten, B. (2006). *Normativ metod - att studera det önskvärda* (1 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Barthel, M., Shearer, E., Gottfried, J., & Mitchell, A. (den 14 Juli 2015). *Pew Research Center - Journalism & Media*. Hämtat från <http://www.journalism.org>: <http://www.journalism.org/2015/07/14/the-evolving-role-of-news-on-twitter-and-facebook/> den 25 April 2017
- Bergendahl, O., & Rehn, A. (2012). *Politisk filtrering på Facebook?* Uppsala: Digitala Vetenskapliga Arkivet.
- Bisniss*. (u.d.). Hämtat från www.bisniss.se: <http://www.bisniss.se/affarsinformation/privatpersoner/> den 7 Maj 2017
- Booth, R. (den 8 Maj 2017). *The Guardian*. Hämtat från www.theguardian.com: <https://www.theguardian.com/technology/2017/may/08/facebook-political-aides-campaigns-target-voters> den 9 Maj 2017
- Cipriani, J. (den 28 Juni 2016). *CNet*. Hämtat från www.cnet.com: <https://www.cnet.com/how-to/how-to-turn-off-this-creepy-facebook-feature/> den 2 Maj 2017
- Dagens Nyheter*. (den 26 Augusti 2012). Hämtat från www.dn.se: <http://www.dn.se/ekonomi/facebook-ager-nu-instagram/> den 2 Maj 2017
- Dahl, R. A. (1989). *Democracy and its critics* (1 uppl.). New Haven & London: Yale University Press.
- Datainspektionen*. (u.d.). Hämtat från www.datainspektionen.se: <http://www.datainspektionen.se/lattlast/Personuppgifter/> den 16 Maj 2017
- Enström, K. (2015). Till försvar av frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. i J. Bergenäs, & M. Ögren Wanger, *Kan Sverige försvaras - mot vad?* (ss. 103-114). Stockholm: Ekerlids förlag.
- Facebooks Hjälpcenter*. (u.d.). Hämtat från www.facebook.com: <https://www.facebook.com/about/ads/> den 6 Maj 2017
- Facebooks Hjälpcenter*. (u.d.). Hämtat från www.facebook.com: <https://www.facebook.com/business/help/742478679120153> den 7 Maj 2017
- Facebooks Hjälpcenter*. (u.d.). Hämtat från www.facebook.com: <https://www.facebook.com/help/157793540954833> den 10 Maj 2017
- Facebooks Hjälpcenter*. (u.d.). Hämtat från www.facebook.com: <https://www.facebook.com/communitystandards#nudity> den 14 Maj 2017
- Facebooks Hjälpcenter*. (u.d.). Hämtat från www.facebook.com: https://www.facebook.com/help/163810437015615?helpref=faq_content den 2 Maj 2017
- Findahl, O. (u.d.). *Svenskarna och internet 2014*. Hämtat från www soi2014.se: <http://www soi2014.se/kommunikation-och-sociala-natverk/alder-har-betydelse/> den 23 April 2017
- Furuly, J. (den 17 November 2014). *Aftonposten*. Hämtat från www.aftonposten.no: <http://www.aftonposten.no/kultur/Slik-kan-du-bli-overvaket-pa-Twitter-og-Instagram-uten-a-ane-det-74222b.html> den 4 Maj 2017
- Ghoshal, A. (den 4 Januari 2017). *The Next Web*. Hämtat från www.thenextweb.com: https://thenextweb.com/apps/2017/01/04/this-chrome-extension-shows-you-just-how-smart-facebooks-image-recognition-is/#.tnw_VFlmjbei den 9 Maj 2017
- Hodis, M., Sriramachandramurthy, R., & Sashittal, H. C. (September 2015). Interact with me on my terms: a four segment Facebook engagement framework for marketers. *Journal of Marketing Management*, 31(11-12), ss. 1255-1284.

- McGee, M. (den 16 Augusti 2013). *Marketing Land*. Hämtat från www.marketingland.com: <http://marketingland.com/edgerank-is-dead-facebooks-news-feed-algorithm-now-has-close-to-100k-weight-factors-55908> den 1 Maj 2017
- Nationalencyklopedin*. (u.d.). Hämtat från www.ne.se: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/integritetskränkning> den 1 Maj 2017
- Nickerson, R. S. (Juni 1998). Confirmation Bias: A Ubiquitous Phenomenon in Many Guises. *Review of General Psychology*, 2(2), ss. 175-220.
- Padyab, A., Päivärinta, T., Bergvall-Kåreborn, B., & Ståhlbröst, A. (2016). *Facebook Users Attitudes towards Secondary Use of Personal Information*. Dublin: Thirty Seventh International Conference on Information Systems.
- Podniesinski, B. (den 17 November 2015). *Dagens Analys*. Hämtat från www.dagensanalys.se: <http://www.dagensanalys.se/2015/11/google-och-facebook-narmar-sig-varandra-kring-sokteknologi/> den 6 Maj 2017
- Popper, B., & Erlick, N. (den 1 Februari 2017). *The Verge*. Hämtat från www.theverge.com: <http://www.theverge.com/2017/2/1/14474534/facebook-earnings-q4-fourth-quarter-2016> den 20 April 2017
- Rydefalk, R. (u.d.). *Facebookskolan*. Hämtat från www.facebookskolan.se: <http://www.facebookskolan.se/statistik/> den 23 April 2017
- Sandberg, B., & Faugert, S. (2012). *Perspektiv på utvärdering* (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.
- SFS 1962:700. (u.d.). Brottsbalk kapitel 16 § 11.
- SFS 1998:204. (u.d.). Personuppgiftslag (PUL).
- Syrén, F., & Schwarz, F. (2017). *Politisk fragmentering på grund av Facebooks filtrering*. Uppsala: Digitala Vetenskapliga Arkivet.